

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ДӘВЕШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАРЫ

1 август 2018 ел

№ 98

**Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы “Дәвеш авыл жирлеге”
муниципаль берәмлегендә халык тыңлаулары (жәмәгатьчелек фикер
алышулары) оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Нигезләмә хакында**

Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Дәвеш авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Дәвеш авыл жирлеге Советы **караp** итте:

1. Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Дәвеш авыл жирлеге” муниципаль берәмлегендә халык тыңлаулары (жәмәгатьчелек фикер алышулары) оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Нигезләмәне расларга.

2. 2015 елның 10 ноябрэндәге 8 номерлы “Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Дәвеш авыл жирлегендә халык тыңлаулары оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында” карарны үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны муниципаль берәмлекнең Уставында билгеләнгән тәртип буенча бастырып чыгарырга.

4. Карарның үтәлешен контрольдә тотуны жирлек Башлыгына йөкләргә.

Башлык

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
“ДӘВЕШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ” МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ ХАЛЫК
ТЫҢЛАУЛАРЫ (ЖӘМӘГАТЬЧЕЛЕК ФИКЕР АЛЫШУЛАРНЫ)
ОЕШТЫРУ ҺӘМ ҮТКӘРҮ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА
НИГЕЗЛӘМӘ

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Дәвеш авыл жирлеге” муниципаль берәмлегендә халык тыңлаулары (жәмәгатъчелек фикер алышулары) оештыру һәм үткәру тәртибе турындагы әлеге нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Дәвеш авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә төзелде.

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘР

1 статья. Төп төшенчәләр

Әлеге нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Халык тыңлаулары - Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Дәвеш авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге (алга таба- муниципаль берәмлек) халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кагылышлы муниципаль хокукый актлар проектлары буенча халык фикер алышулар аша жирле үзидарә органнары тарафыннан карарлар кабул итү процессында катнаша алу хокукларын тормышка ашыру формасы, шулай ук әлеге нигезләмәдә, федераль законнарда билгеләнгән сораулар буенча фикер алышулар да керә.

Инициатив төркем- халык тыңлауларында катнашу хокукына ия булган Россия Федерациясе гражданны төркеме яки гражданин;

Жәмәгатъчелек вәкиле- халык тыңлауларында катнашучы, теге яки бу сорау буенча фикер алышуда катнашу хокукына ия физик зат, шул исәптән юридик зат вәкиле. Жәмәгатъчелек вәкиленә халык тыңлауларында хезмәт вазифасы көче белән карар кабул итүче яки жирле үзидарә органы яки дәүләт власте вәкиле яки алар вазифасында түләүле килешү нигезендә катнашучы затлар керми.

Халык тыңлаулары катнашучылары- жирле үзидарә органнары һәм аларның вәкилләре, жәмәгатъчелек вәкилләре, халык тыңлаулары экспертлары, халык тыңлаулары үткәру буенча оргкомитет әгъзалары;

Чыгыш ясарга хокуклы халык тыңлаулары катнашучылары- жирле үзидарә органнары һәм аларның вәкилләре, әлеге нигезләмәнең 6 статьясына керүче, оргкомитетка сораулар буенча чыгыш ясау өчен заявкалар керткән жәмәгатъчелек вәкилләре;

Оргкомитет- халык тыңлауларын эзерләү, үткәрүне үз өстенә алучы, муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә вазифаи затларыннан жыелган, авыл жирлеге Советы депутатларыннан төзелгән коллегалы орган;

Жәмәгатьчелек фикер алышулар- ижтимагый мөһим сорауларны чишүдә халык фикерен жәмәгатьчелек контроленә алу максатыннан эшләнә. Шулай ук жирле үзидарә карары проекты һәм оешмалар, кирәкле карарга кагылуы гражданныр һәм жәмәгатьчелек берләшмәләре фикере.

Халык тыңлаулары эксперты- халык тыңлаулары сораулары буенча махсус белеме һәм аерымы орган вәкиле статусына ия зат. Эксперт язмача киңәшләр бирә һәм халык тыңлаулары сорауларына тәкъдимнәр кертә, фикер алышуларда дәлилләр китерә.

2 статья. Халык тыңлауларын үткәрү максатлары

Халык тыңлаулары түбәндәге максатлардан чыгып үткәрелә:

муниципаль берәмлекнең әһәмиятле, мәжбүри рәвештә халык катнашында халык тыңлауларына кертелә торган жирлек сораулары буенча муниципаль хокук актлары проектларын тикшерү;

халык тыңлауларына кертелгән сораулар буенча жәмәгатьчелек фикерен ачыклау һәм исәпкә алу;

Халык тыңлауларын эзерләү, үткәрү һәм нәтижәләрен ачыклау экспертларның ачыклығы, хәбәрдарлығы, ирекчелеге, бәйсезлеге принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Халык тыңлауларына кертелгән мәсьәләләр.

1. Халык тыңлаулары жирлекнең әһәмиятле мәсьәләләре буенча үткәрелә. Аларның нәтижәсе жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим итү характерында карала.

2. Халык тыңлауларына мәжбүри рәвештә түбәндәгеләр кертелә:

1) муниципаль берәмлекнең Устав проекты (алга таба- Устав). Шулай ук Уставка өстәлмәләр һәм үзгәрешләр кертү турында жирлек Советы Карары проекты Россия Федерациясе Конституциясе, Федераль Законнар, (устав) конституцияләр яки Россия Федерациясе субъектлары Законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтелеп Уставка шул норматив актларга туры китереп үзгәрешләр керткән очрактан башка.

2) жирле бюджет һәм аның үтәлеше турында отчет проекты;

3) муниципаль берәмлекнең социаль-иқтисади стратегияләр үсеше проекты;

4) муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә халык ризалыгы алу халык

жыеннарында тавыш бирү юлы белән тормышка ашырылу таләп ителү очрагынан башка;

5) генераль план проекты, жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләр проекты, тирә-якны планлаштыру проекты, территорияне ызанлау проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, шушы расланган документларның берсенә үзгәртүләр кертүне күздә тоткан проект, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән капитал төзелеш объекттын яки жир кишәрлеген куллану өчен рөхсәт бирү турында карар проекты, рөхсәт ителгән төзелештән читкә тайпылырга мөмкинлек биргән карар проекты, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, куллануга рөхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектларын жирдән файдалану һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда, башка төргә үзгәртү мәсьәләләре.

6) ачык сервитутлар билгеләү мәсьәләләре;

7) жылылык белән тәмин итү схемасы проекты;

8) федераль законнарда билгеләнгән башка мәсьәләләр.

3. Һәр мәсьәлә буенча бөтен яклап тулы фикер алышуга комачауламый икән, берничә мәсьәлә буенча бер үк вакытта ачык тыңлаулар үткәрү рөхсәт ителә.

4. Халык тыңлауларын оештыру һәм үткәрү башка чарасы Россия Федерациясе законнары белән билгеләнмәгән булса, жирле бюджет акчалары хисабына финанслана

4 статья. Халык тыңлаулары инициаторлары

Халык тыңлаулары халык инициативасы буенча, жирлек Советы (алга таба- Совет), жирлек башлыгы (алга таба- Башлык) инициативасы буенча Регламент нигезендә үткәрелә.

Халык тыңлаулары үткәрү бунча халык инициативасы 18 яшькә житкән 30 кешедән дә ким булмаган гражданнар төркеменнән чыгарга мөмкин.

2 бүлек. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫНЫҢ БИЛГЕЛӘНЭШЕ

5 статья. Халык тыңлауларының билгеләнеше

1. Халык яки Совет инициативасы буенча үткәрелә торган халык тыңлаулары Совет карары белән билгеләнә.

Башлык инициативасы белән үткәрелә торган халык тыңлаулары башлык тарафыннан билгеләнә.

Халык тыңлаулары Россия Федерациясе законнары белән жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча үткәрелә.

2. Халык тыңлауларын үткәрү турында халык инициативасын күрсәтү өчен һәм халык имзаларын жыю өчен 10 кешедән ким булмаган инициатив төркем формалаштырыла.

2.1. Инициативалы төркем Советка түбәндәгеләрне тәкъдим итә:

- гражданнарның инициатив төркеме вәкиле тарафыннан 1 нче кушымтадагы форма нигезендә имза салынган, халык тыңлаулары мәсьәләсен күрсәтеп, ачык тыңлаулар билгеләү һәм аларны үткәрү кирәклеген нигезләү турында гариза;
- муниципаль хокукый акт проекты (халык тыңлауларында карауга кертелгән очракта);
- муниципаль хокукый акт кабул итү зарурлыгын үз эченә алган, аның максатлары һәм төп нигезләмәләре күрсәтелгән аңлатма язуы (халык тыңлауларында карауга кертелгән очракта);
- финанс- икътисади нигезләү (бу очракта халык тыңлауларында муниципаль хокукый акты карау өчен кертелә, өстәмә һәм матди чыгымнар таләп ителә);
- 2 кушымтадагы форма нигезендә гражданнарның инициатив төркем исемлеге;
- гражданнардан инициатив төркем төзү турында карар кабул ителгән жыелыш беркетмәләре;
- инициатив төркем вәкаләтле вәкиле имзалаган, инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән документларның кәгазь санын күрсәтеп, бергә теркәп жибәрелә торган хат. Шулай ук муниципаль хокукый акт проекты доклады (халык тыңлауларында карауга кертелгән очракта).

Гариза һәм беркетмәләр инициатив төркем рәисе (гражданнарның инициатив төркеме вәкиле) һәм сәркатибе тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

2.2. Әлеге матдәнең 2.1 бүлегендә билгеләнгән барлык документлар бер үк вакытта Советка тәкъдим ителсә, гариза бирелгән санала.

2.3. Советка гариза һәм аңа кушып бирелә торган документлар кергән соң, 30 көн эчендә инициатив төркем тарафыннан тыңлаулар үткәрү инициативасын хуплаучы халыкның имзалары әлеге Нигезләмәнең 3 кушымтасындагы форма нигезендә бирелергә тиеш. Муниципаль берәмлек халкының 18 яшьтән алып, кимендә 20 имзасы булырга тиеш.

Имзалар Советка тыңлаулар үткәрү тәкъдим ителгән инициатива турында гариза биргән көннән соң жыела ала. Кулъязма рәвешендә язылмаган яки карандаш белән язылган мәгълүматлар кертергә рөхсәт ителми. Гражданнар турында тиешле мәгълүматлар һәм аларны кертү даталарында кул кую кәгазендәге төзәтүләр гражданнар һәм имзалар жыючылар тарафыннан билгеләнергә тиеш.

2.4. Совет эш төркеме оештыра һәм кул кую кәгазендә бирелгән мәгълүматларны, кул кую кәгазен тәкъдим иткән көннән соң, 10 көн эчендә тикшерә.

Кул кую кәгазьләрендә булган имзаларны һәм мәгълүматларны тикшерү нәтижәләре буенча имза гамәлдә яисә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

Әлеге Нигезләмә нигезендә имзаның гамәлдә булмавы билгеләнмәгән очракта, имза гамәлдә булып санала.

Кул кую яки язылышу кәгазен жыю тәртибен бозып жыелган имзалар гамәлдә түгел дип таныла:

- 1) имза жыю чорыннан тыш жыелган имзалар;
- 2) 18 яше тулмаган муниципаль берәмлек халкының имзалары;
- 3) гражданнарның имзаларын кул кую кәгазенә үз кулың белән кертү датасын күрсәтмәгән имзалар;

4) кул кую кәгазенә кулъязма рәвешендә язылмаган яки карандаш белән кертелгән имзалар;

5) гражданнар һәм имзалар жыючылар тарафыннан махсус билгеләнмәгән очракта гражданның турында мәгълүматка һәм кул кую даталарына төзәтүләре керткән очракта;

6) кул кую кәгазендә барлык имзалар да, аның формасы әлеге Нигезләмәнең 3 кушымтасы таләпләренә туры килми.

Тикшерү нәтижеләре кул кую битләрен тикшерү беркетмәсе белән рәсмиләштерелә (4 кушымта).

2.5. Советның чираттагы утырышында, 15 көнлек срокта кул кую кәгазе кергән көннән соң, халык тыңлаулары билгеләү турында Карар кабул ителә яки түбәндәге очракларда халык тыңлауларын билгеләү турында гариза кире кагыла:

1) ачык тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр, әлеге Нигезләмәнең 3 нче матдәсендә каралган очраклардан тыш, жирле үзидарә органнары компетенциясенә керми;

2) халык алдында тыңлаулар үткәрү турында халык инициативасын күрсәтү өчен тәкъдим ителгән гамәлдәге имзалар саны житәрлек түгел;

3) инициатива күрсәтү тәртибе үтәлми;

4) тикшерүгә тәкъдим ителгән муниципаль норматив хокукый акт проекты Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар нигезләмәләренә һәм башка норматив хокукый актларга туры килми,

5) халык тыңлауларын үткәрү датасыннан башлап, аларга шундый ук сорау чыгарылган, бер елдан да ким вакыт үткән.

2.6. Халык тыңлауларын билгеләү турында гаризаны кире кагу, бозуларны бетергән очракта ачык тыңлаулар билгеләү өчен, инициативалы төркем тарафыннан документлар кабат кертү өчен киртә булып тормый.

2.7. Халык тыңлауларын билгеләү турындагы мәсьәлә Совет Регламенты нигезендә карала.

2.8. Халык тыңлауларын билгеләү турында гариза кире кагылган очракта, Совет эш көннәрендә исәпләнгән 5 көнлек срокта гражданнарның инициатив төркеме вәкиле адресына язма мотивлаштырылган белдерү жиберә.

3. Халык тыңлауларны билгеләүче Совет, Башлык, тыңлауларны үткәрү вакыты һәм урыны, оештыру комитеты составы, тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе һәм халык алдында тыңлаулар вакытында чыгарыла торган муниципаль хокукый акт проекты турында фикер алышуда гражданнарның катнашу тәртибе турындагы мәгълүматны үз эченә алган тиешле муниципаль актлар кабул итә

Федераль законнар, Устав һәм әлеге Нигезләмә белән башкача билгеләнмәгән очракта тыңлаулар үткәрү датасы ачык тыңлаулар билгеләү турында муниципаль хокукый акт кабул ителгән көннән 30 көн эчендә билгеләнә.

6 статья. Жәмәгать тыңлаулары турында мәгълүмат бирү.

1. Муниципаль берәмлек халкына халык тыңлауларын билгеләү турында мәгълүмат массакүләм мәгълүмат чараларында, рәсми сайтта һәм (яки) башка мәгълүмат системаларында, мәгълүмати стендта халык тыңлаулары үткәрү көненә

кадәр (әгәр башкасы Федераль закон, Устав, әлеге Нигезләмә белән каралмаган булса) календарь көннәрендә 10 көнлек вакыт өчендә халык тыңлауларын билгеләү турында муниципаль хокукый актны (әгәр дә ул халык тыңлауларына кертелгән очракта) бастырып чыгару юлы белән гамәлгә ашырыла.

1.1. Халык тыңлауларының нәтижәләре массакүләм мәгълүмат чараларында, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы официаль сайтының жирлек бүлегендә, башка мәгълүмат системалары һәм мәгълүмат стендларында басылып чыга.

Кулланучылар өчен мәгълүмат алу мөмкинлеген исәпкә алып, мәгълүмати стендлар яхшы күренә торган урыннарда жиһазлана.

Мәгълүмат стендларын урнаштыру мәгълүмат кулланучынысын озак вакыт мәжбүри жайсыз позада тору зарурлыгына юл куймый торган эргономика таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

2. Мәгълүмат стендларын урнаштыру озак вакытлар мәжбүри булмаган вакытта мәгълүмат кулланучыны табу зарурлыгына юл куймый торган эргономика таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

Мәгълүмати стендларны төсләре бизәү эстетик таләпләргә туры килергә тиеш. Мәгълүмати стендлар А4 форматындагы кесәләргә мәгълүмати битләр урнаштырылып, жиһазландырылырга мөмкин.

3. Халык тыңлауларында яки жәмәгать фикер алышуларында карала торган проект экспозициясе урнаштыру урыны, шулай ук үткәрү майданы каралырга тиеш, шулай ук проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү вакыты, ачык тыңлаулар яки жәмәгать фикер алышуларын үткәрү турындагы хәбәрдә күрсәтелә.

Экспозиция эшләгән чорда килүчеләр өчен консультацияләрдә, проект турында басма мәгълүмат материалларын тарату оештырыла. Экспозициягә килүчеләр фикер алышына торган проектка карата үз тәкъдимнәрен, искәртмәләрен, экспозициягә килүчеләрне исәпкә алу һәм тәкъдимнәр, искәртмәләр язу өчен тиешле китапка (журналга) язмача рәвештә кертергә хокуклы.

Проект экспозициясенә түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- проект;
- проектка аңлатма язуы;
- Россия Федерациясе законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә алынган документлар килешүләренә күчәрмәләре;
- проект буенча халык тыңлаулары яисә жәмәгать фикер алышуларын үткәрү турында мәгълүматны массакүләм мәгълүмат чараларында күрсәтеп, бастырып чыгарган күчәрмә;

- фикер алышына торган проект буенча гражданнырга мэгълүмат бирү максатларында , мондый материаллар проектны оештыручы тарафыннан тэкъдим ителгән очракта, мэгълүмати һәм демонстрацион материаллар.

3 бүлек. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫН ӘЗЕРЛӘУ ҺӘМ ҮТКӘРҮ

7 статья. Халык тыңлауларын әзерләү һәм үткәрү

1. Халык тыңлаулары муниципаль берәмлек халкы өчен уңайлы вакытта үткәрелә (тыңлауларны эш көне булмаган көннәрдә 11.00 сәгатътән 18.00 сәгатъкә кадәр яки эш көннәрендә 17.00 сәгатътән 22.00 сәгатътән дә соңга калмыйча үткәрергә киңәш ителә)

2. Халык тыңлаулары билгеләү турында Карар кабул иткән жирле үзидарә органы оештыру комитетын (әгәр ачык тыңлаулар үткәрү инициаторы булып гражданнырның инициатив төркеме чыгыш ясага) Совет депутатлары, муниципаль берәмлек башкарма комитеты хезмәткәрләре, ижтимагый оешмалар, гражданнырның инициативалы төркеме вәкилләре арасыннан, кимендә 5 кешедән формалаштыра.

Оештыру комитеты оешканнан соң, 3 көннән дә соңга калмыйча, беренче утырышта үз составыннан рәисне, рәис урынбасарын һәм секретарен сайлай.

Утырышта оештыру комитетының яртысыннан артык әгъзасы катнашса, ул карар кабул итәргә хокуклы.

Оештыру комитеты тыңлауларда катнашырга теләүче тыңлаулар үткәрелә торган бинага тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

Оештыру комитеты тыңлауларда катнашырга теләүче тыңлаулар үткәрелә торган бинага тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

Халык тыңлаулары үткәрү көнендә оештыру комитеты ачык тыңлауларда катнашучыларны теркәүне оештыра.

3. Ачык тыңлауларда рәислек итүче булып оештыру комитеты рәисе тора.

Рәислек итүче ачык тыңлауларны ача, халык тыңлаулары сораын (соруларын), тыңлауларны үткәрү тәртибе буенча тэкъдимнәр игълан итә, үзен, секретарен һәм экспертларын тэкъдим итә, тыңлауларны үткәрү инициаторларын күрсәтә. Оештыру комитеты секретаре ачык тыңлаулар беркетмәсен алып бара.

4. Рәислек итүче фикер алышу үткәрелә торган сорау турында игълан итә һәм ачык тыңлаулар үткәрү инициаторлары тарафыннан вәкаләтле затка, экспертларга, шулай ук чыгыш ясарга хокукы булган ачык тыңлауларда катнашучыларга сүз бирә. Чыгышлар оештыру комитеты тарафыннан теркәлгән гаризалар бирү чираты белән билгеләнә.

5. Тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән экспертлар да, үз тэкъдимнәрен кире алырга яки башка катнашучыларның тэкъдимнәренә кушылырга хокуклы. Фикер алышу йомгакларыннан , халык тыңлауларында катнашучылар тарафыннан чыгарылган тэкъдимнәрдән, жирле әһәмияттәге мәсьәләне (мәсьәләләрне) хәл итү буенча бердәм исемлек төзелә.

6. Рәислек итүче белән йомгаклау документын төзегәннән соң тэкъдимнәр һәм тэкъдимнәр белән катнашучыларны жирле әһәмияттәге мәсьәләне (мәсьәләләрне) хәл итүнең йомгаклау вариантын тавышка куя. Ачык тыңлауларда

карарлар ачык тавыш бирү юлы белән тыңлауларда теркәлгән катнашучылар саныннан күпчелек гади тавыш бирү белән кабул ителә. Тыңлауларда катнашкан һәр кеше жирле әһәмияттәге мәсьәләне тәкъдим иткән карар өчен бер тавыш бирә, каршы яисә тавыш бирүдән тыелып кала. Тавыш бирү нәтижәләре беркетмәгә кертелә. Беркетмәгә рәислек итүче һәм ачык тыңлаулар секретаре имза сала.

7. Ачык тыңлаулар беркетмәсе нигезендә, ачык тыңлаулар уздырылган көннән соң, 3 эш көнендә халык алдында тыңлаулар нәтижәләре турында (№6 кушымта) бәяләмә төзелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) халык тыңлауларына чыгарыла торган мәсьәлә (сораулар);
- 2) халык тыңлаулары үткәру инициаторы;
- 3) ачык тыңлауларны билгеләү турында хокукый актның датасы, номеры һәм исеме, шулай ук аны бастырып чыгару (халыкка игълан итү) датасы;
- 4) халык тыңлаулары үткәру датасы, вакыты һәм урыны;
- 5) ачык тыңлауларны уздыручы оештыру комитеты;
- 6) ачык тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән чыгыш ясау хокукына ия булучылар турында мәгълүмат;
- 7) халык тыңлауларында катнашучылар әйткән тәкъдимнәр һәм рекомендацияләрдән тыш, жирле әһәмияттәге мәсьәләне (мәсьәләләрне) хәл итү буенча тәкъдимнәр һәм рекомендацияләрнең бердәм исемлеге;
- 8) жирле әһәмияттәге мәсьәләне хәл итүнең йомгаклау варианты;
- 9) халык тыңлауларында катнашучыларның тавыш бирү нәтижәләре.

8. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә оештыру комитеты рәисе һәм сәркатибе тарафыннан имзалана һәм ачык тыңлаулар уздырылган көннән алып 3 көнлек эш вакытында исәпләнгән срокта басылып чыгарга (халыкка хәбәр ителергә) тиеш.

9. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тыңлауларда чыгарылган мәсьәләләр буенча карар кабул итү өчен җаваплы жирле үзидарә органы тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш. Тикшерү нәтижәләре мәҗбүри рәвештә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне караганнан соң, 3 көнлек срокта бастырып чыгару (халыкка игълан итү) юлы белән муниципаль берәмлек халкына җиткерелә.

10. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш тәкъдим итү характерына ия.

**4. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК УСТАВЫ ПРОЕКТЫ, УСТАВКА
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТУРЫНДА СОВЕТ КАРАРЫ ПРОЕКТЫ, ЖИРЛЕ БЮДЖЕТ
ПРОЕКТЫ ҺӘМ АНЫҢ ҮТӘЛЭШЕ ТУРЫНДА ХИСАП, МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕКНЕ ҮЗГӘРТЭП КОРУ МӘСЬӘЛӘЛӘРЕ, МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕКЛӘРНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАННАРЫ ПРОЕКТЛАРЫ БУЕНЧА, АЧЫК
ТЫҢЛАУЛАР ОЕШТЫРУ ҺӘМ ҮТКӘРҮ
ҮЗЕНЧӨЛЕГЕ**

8 статья. Муниципаль берәмлек Уставы проектын һәм уставка үзгәрешләр кертү турында Совет карары проектын ачык тыңлауларда карау үзенчәлекләре

1. Устав проекты, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карары проекты “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм Уставта каралган үзенчәлекләргә исәпкә алынып ачык тыңлауларда карала.

2. Устав проекты, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карары проекты Совет тарафыннан аны кабул итү турындагы мәсьәлә каралганчы 30 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка игълан ителгән) тиеш. Бер үк вакытта әлеге проект буенча тәкъдимнәргә исәпкә алу тәртибе, гражданның аның фикер алышуында катнашу тәртибе, шулай ук проект буенча ачык тыңлаулар билгеләү турында Совет карары басыла.

Уставка өстәмәләр һәм үзгәрешләр кертү турында жирлек Советы Карары проекты Россия Федерациясе Конституциясе, Федераль Законнар, (устав) конституцияләр яки Россия Федерациясе субъектлары Законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтелгән Уставка шул норматив актларга туры китереп үзгәрешләр керткән очракта проект буенча тәкъдимнәргә исәпкә алу тәртибен рәсми рәвештә бастырып чыгару таләп ителми.

3. Ачык тыңлаулар Устав проекты яки Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карары проекты буенча устав белән билгеләнгән вакытта, әмма әлеге проектлар басылып чыкканнан соң, 10 көннән дә иртәрәк булмаган вакытта уздырыла.

4. Устав проекты яки муниципаль хокукый акт Советының муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карары проекты буенча ачык тыңлаулар үткәрү буенча вәкаләтле орган булып, оештыру комитеты тора.

9 статья. Ачык тыңлауларда жирле бюджет проектын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны карау үзенчәлекләре

1. Ачык тыңлауларда жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында еллык хисап Россия Федерациясе Бюджет кодексында, башка федераль законнарда, Уставта каралган үзенчәлекләргә, муниципаль берәмлектә бюджет процессы турындагы нигезләмәләргә исәпкә алып карала.

2. Жирле бюджет проекты һәм жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча ачык тыңлаулар үткәрүгә гамәлгә ашыручы орган булып, оештыру комитеты тора.

Ачык тыңлауларны билгеләү турында Карар кабул итүче орган булып, жирле бюджет проекты һәм жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы тора.

3. Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлаулар билгеләү турында карарлар, жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап аларны кабул иткәннән соң, 10 көн эчендә басылып чыгарга тиеш.

4. Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлаулар, жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап, жирле бюджет проекты басылып чыкканнан соң, 15 календарь

көннән дә иртәрәк үткәрелми

10 статья. Ачык тыңлауларда муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясе проектын карау үзенчәлекләре

Ачык тыңлауларга муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясе проектларына кагылышлы сораулар проекты “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, “Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында” 2014 елның 28 июнэндәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып кертелә.

11 статья. Ачык тыңлауларда муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләсен карау үзенчәлекләре.

1. Ачык тыңлауларда муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләсе “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм әлегә Законның 13 статьясындагы 5 өлешеннән калган очракларда уздырыла.

3. Ачык тыңлаулар үткөрү буенча вәкаләтле орган булып, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләсен оештыру комитеты тора.

12 статья. Ачык тыңлауларда яисә жәмәгать фикер алышуларында муниципаль берәмлекләрнең территорияле планлаштыру документлары проектлары буенча мәсьәләләрне карау үзенчәлекләре.

Генераль планнар проектларына, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектларына, территорияне планлаштыру проектларына, территорияне межалау проектларына, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектларына, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектларга, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турында карар проектларына, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турында карар проектларына кагылышлы мәсьәләләр, шулай ук Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән нигезләмәләрне исәпкә алып, жәмәгать фикер алышуларына чыгарылырга мөмкин.

Ачык тыңлаулар, жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткөрү үзенчәлекләре шәһәр округларының генераль планнары проектлары буенча, жирлекләрнең генераль планнары проектлары Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 28 статьясында күрсәтелгән.

Генераль планнар проектлары, шәһәр округларының генераль планнары проектлары һәм жирлекләрнең генераль планнарына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча жәмәгать фикер алышулары яисә ачык тыңлаулар жирлектәге муниципаль берәмлекнең һәр торак пунктында үткәрелә (алга таба жәмәгать фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар).

Жәмәгать фикер алышулары яисә ачык тыңлауларны уздырганда, әлеге чараларда катнашу өчен тигез мөмкинлекләр белән тәэмин итү максатларында, торак пункт территориясе өлешләргә бүленергә мөмкин.

Жәмәгать фикер алышулары яисә ачык тыңлауларны үткөрү вакыты муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән вакыттан алып жәмәгать фикер алышулар яисә ачык тыңлауларның нәтижәләре турында бәяләмә бастырган көнгә кадәр берәмлек уставы һәм (яки) муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм ул бер айдан да ким булмашка тиеш.

Жәмәгать фикер алышуын яки ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне исәпкә алып, жирле администрация башлыгы карар кабул итә:

1) генераль план проекты белән килешү турында һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органына жибәрү турында;

2) генераль план проекты кире кагу һәм аны эшләп бетерүгә жибәрү турында.

13 статья. Ачык тыңлауларны ачык сервитут билгеләү буенча үткөрү үзенчәлекләре.

1. Ачык сервитут билгеләү буенча, ачык тыңлауларда катнашу хокукына, ачык сервитут билгеләнә торган муниципаль берәмлектә даими рәвештә яки кубесенчә яшәүче тыңлаулар үткәрелә торган көнгә 18 яше тулган һәр граждан ия.

Гражданнарның жәмәгать тыңлауларында катнашуы ирекле нигездә гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать тыңлауларында муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык милек формаларының коммерциячел булмаган һәм коммерция оешмалары катнаша ала.

2. Ачык тыңлаулар 13 статьяның 1 нче пунктында күрсәтелгән вәкаләтле орган яисә физик һәм юридик затлар инициативасы буенча үткәрелә. Халык тыңлауларын үткөрү буенча вәкаләтле органы булып оештыру комитеты тора.

3. Вәкаләтле орган ачык тыңлаулар үткөрү турында Карар кабул ителгәннән соң, 7 эш көне эчендә аларны муниципаль берәмлекнең муниципаль актларын бастырып чыгару өчен билгеләнгән рәсми массакүләм мәгълүмат чараларында белдерү бастыра.

Жәмәгать тыңлаулары ачылыр алдыннан, катнашучылар турында түбәндәгеләрне күрсәтеп, мәжбүри теркәү үткәрелә:

юридик зат- юридик затның тулы исеме, белешмәләре;

шәхси эшмәкәр сыйфатында гражданны дәүләт теркәвенә алуның фамилиясе, исеме, атасының исеме һәм белешмәләре;

физик затлар- фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елның адресы, яшәү урыны.

4. Ачык тыңлауларның нәтижәсе беркетмә белән рәсмиләштерелә, анда аларны үткөрү датасы һәм урыны, катнашучылар һәм катнашучыларның саны, рәиснең исеме, атасының исеме, ачык тыңлаулар секретаренең исеме,

чыгышларның эчтәлеге, тавыш бирү нәтижәләре һәм кабул ителгән карарлар күрсәтелә.

Беркетмә ике нөсхәдә төзелә һәм халык тыңлаулары рәисе һәм Секретаре тарафыннан имзалана. Беркетмәгә халык тыңлауларында катнашучылар исемлеге куела.

5. Ачык сервитут билгеләү турында ачык тыңлаулар нәтижәләре вәкаләтле орган тарафыннан карала һәм аның тарафыннан ачык сервитут билгеләү өчен кирәк булган документларга кертелә.

Ачык сервитутны билгеләү буенча ачык тыңлаулар беркетмәләрен саклау срогы- өч ел. Ачык сервитутны билгеләү буенча, ачык тыңлаулар беркетмәләрен саклау өчен җаваплы вәкаләтле орган җитәкчесе тора.

14 статья. Ачык тыңлауларда жылылык белән тәэмин итү схемасы проектының карау үзенчәлекләре

1. Жылылык белән тәэмин итү схемасы проекты буенча, ачык тыңлаулар “Жылылык белән тәэмин итү схемаларына таләпләр, аларны эшләү һәм раслау тәртібе турында” Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 22 февралендәге 154 номерлы карары үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә.

**ЗАЯВЛЕНИЕ
О НАЗНАЧЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ**

Инициативная группа в количестве _____ человек, список прилагается, предлагает назначить по инициативе населения муниципального образования _____ публичные слушания по вопросу:

Обоснование необходимости проведения публичных слушаний:

Приложение (указываются фактически представляемые документы):

- 1) проект муниципального правового акта (в случае внесения);
- 2) пояснительная записка;
- 3) финансово-экономическое обоснование (в случае внесения муниципального правового акта, реализация которого потребует дополнительных материальных и иных затрат);
- 4) список инициативной группы граждан;
- 5) протокол собрания, на котором было принято решение о создании инициативной группы граждан;
- 6) сопроводительное письмо.

Уполномоченный представитель
инициативной группы граждан

_____

_____

Секретарь

инициативной группы граждан

_____

_____

СПИСОК
ЧЛЕНОВ ИНИЦИАТИВНОЙ ГРУППЫ

№ п/п	Фамилия, имя, отчество и год рождения (в возрасте 18 лет - число и месяц рождения)	Адрес места жительства	Паспортные данные (серия, номер документа, удостоверяющего личность, кем и когда выдан)	Личная подпись

Уполномоченный представитель
инициативной группы граждан_____
(подпись)_____
(Ф.И.О.)

ПОДПИСНОЙ ЛИСТ
ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ

По вопросу:

« _____ »

Мы, нижеподписавшиеся, поддерживаем проведение публичных слушаний по инициативе населения муниципального образования _____ по вопросу:

« _____ »

№ п/п	Фамилия, имя, отчество	Год рождения в возрасте 18 лет (дополнительно число и месяц рождения)	Адрес места жительства	Серия и номер паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина	Личная подпись

Подписной лист удостоверяю:

_____ (фамилия, имя, отчество, серия, номер и дата выдачи паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина, с указанием наименования или кода выдавшего его органа, адрес места жительства лица, собиравшего подписи, его подпись и дата ее внесения).

Уполномоченный представитель
инициативной группы граждан _____

(подпись)

(Ф.И.О.)

ПРОТОКОЛ
ПРОВЕРКИ ПОДПИСНЫХ ЛИСТОВ ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ

По вопросу:

« _____ ».

Количество представленных в Совет муниципального образования _____ подписей граждан, поддерживающих инициативу проведения публичных слушаний _____.

Проверено подписей избирателей _____, из них признаны: недействительными _____ по следующим причинам:

_____;

_____.

Количество недействительных подписей - _____.

Из фактически представленных в Совет, общее количество действительных подписей составляет _____.

Руководитель Рабочей группы _____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

Члены Рабочей группы _____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

_____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

_____ (дата, время)

Уполномоченный представитель инициативной группы граждан _____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

Секретарь инициативной группы граждан _____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

ПРОТОКОЛ
ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ

« ____ » _____ 20__ г.

№ _____

г. _____

Публичные слушания по инициативе:

_____ назначены
_____ от _____ № _____
(муниципальный правовой акт)

_____ (наименование муниципального правового акта)
опубликованным
(обнародованным): _____ проведены
_____ по адресу:
_____ (дата проведения)

Оргкомитет: _____

Присутствовали: _____

Председательствующий: _____

Секретарь: _____

Эксперты: _____

Участники публичных слушаний: (количество зарегистрированных участников)

Участники, выступающие на публичных слушаниях:

_____
(Ф.И.О.)

Слушали:

1. _____

(Ф.И.О.)

2. _____

(Ф.И.О.)

3. _____

(Ф.И.О.)

Количество внесенных рекомендаций и предложений в устной и письменной форме
_____, в том числе:

№ п/п	Рекомендации и предложения	Заявитель
----------	----------------------------	-----------

Председательствующий публичных слушаний _____
(подпись) (Ф.И.О)

Секретарь публичных слушаний _____
(подпись) (Ф.И.О)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ О РЕЗУЛЬТАТАХ ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ

«__» _____ 20__ г.

г. _____

Публичные слушания по инициативе: _____
назначены _____

(муниципальный правовой акт)

от _____ № _____

(наименование муниципального правового акта)

опубликованным (обнародованным): _____ проведены

по адресу: _____

(дата проведения)

Вопрос (вопросы), выносимые на публичные
слушания _____

Инициатор проведения публичных слушаний

Дата, время и место проведения публичных слушаний

Оргкомитет, проводивший публичные
слушания _____

Информация об участниках публичных слушаний, в том числе получивших право на
выступление _____

Единый список предложений и рекомендаций по решению вопроса (вопросов) местного
значения, вынесенного на публичные слушания:

Вопросы, вынесенные на обсуждение		Предложения и рекомендации экспертов и участников		Предложения рекомендации) внес поддержаны)	Примечание
№ п/п	формулировка вопроса или наименование проекта	№ п/п	текст предложения	Ф.И.О. эксперта участника)	
1		1.1			
		1.2			
2		2.1			
3		2.2			
		3.1			
		3.2			

Итоговый вариант решения вопроса местного значения: _____

Результаты голосования участников публичных слушаний:

за _____ (чел.)
против _____ (чел.)
воздержались _____ (чел.)

Председатель оргкомитета _____

Секретарь оргкомитета _____